

Döntések és választások a tűzoltás során

Melyek azok a szabályok, amelyek betartásával a tűzoltásban résztvevők a rájuk leselkedő veszélyeket minimalizálhatják?

A tűzoltás-vezetés dilemmái

Alapvető a tűzoltás-vezetőre vonatkozó szabály, hogy helyszíni felderítés nélkül a beavatkozás megkezdésére nem adható parancs. Ez a szabály megítélésünk szerint érvényes a tűzoltás-vezetés átvételére is, amit megerősít az a szakmai szabály, hogy a tűzoltás-vezetés átvételét tájékozódásnak és felderítésnek kell megelőznie.

Ennek tükrében értelmezhető csak a tűzoltás-vezetőnek a beavatkozás biztonsága érdekében szükséges óvintézkedések meghozatalára vonatkozó kötelezettsége.

Az már szakmai vita tárgya lehet, hogy ennek a felderítésnek

a., Milyen mélységűnek kell lennie?

b., A felderítés minden részletét közösen kell-e végrehajtani az előző tűzoltás-vezetővel?

Sőt általánosságban is felvethető kérdés, hogy a *tűzoltás-vezető milyen mélységben vegyen részt a felderítésben, a tűzgóc felkutatásában, mint egy fontos, de az irányítás egészét érintően mégis csak részfeladatban.*

A kérdést talán leginkább vezetélméleti ismeret-elméleti és pszichológiai oldalról megközelítve válaszolhatjuk meg a legpontosabban.

Közismert, hogy az eseményekbe való bevonódás számos és részletes kiegészítő információt adhat a tűzoltás-vezetőnek (a füst színe, jellegzetessége, a hőhatás, a tűz színe, iránya, sebessége, terjedelme, stb.), amit érzékelve pontosabb döntéshozatalra képes. Más megközelítésből viszont az események egészére való rálátása csökken, amit még meg is növel

a felderítés részleteibe, a nehézségek leküzdésébe való bevonódás személyes, emocionális élménye. Ezzel összefüggő ismeretelméleti tény, hogy egyidejűleg 7-8 dolog megjegyzésére vagyunk képesek (népiesen: „a fejünk nem káptalan”), az érzelmeink pedig jelentősen befolyásolják a döntéseinket.

Az egyértelmű, hogy a tűzoltás-vezetőnek a káreset egészére vonatkozó átfogó információval kell rendelkeznie. A kérdés ezek után, hogy milyen eszközökkel és módszerekkel szerezzék meg ezeket az átfogó információkat? Sarkítva! *Személyesen felderítsen vagy döntően az irányítási pontról vezetve az egyes feladatelemek végrehajtását kontrollálja, a szigorú jelentési rendet megkövetelve?*

A kérdéskör bonyolultabb annál, mintsem egyoldalú igennel vagy nemmel megválaszolható lenne. Ugyanakkor a jelenlegi hazai gyakorlatban fájdalmasan aktuális.

A tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy a „szokás szerint cselekedni” elve alapján a bonyolultabb káreseteknél is a 95-97 %-ban bekövetkező I. fokozatú káreseteknél alkalmazott irányítási technikákat, módszereket gyakoroljuk. Ezeknél az eseteknél az információk mennyisége, időbelisége és szerkezete, a kárterület átláthatósága, a helyszínen lévő eszközök és létszám még lehetővé teszi, sőt meg is követeli a tűzoltás-vezető személyes és aktív cselekvő részvételét.

A vezetési és a kivonuló egységek együttműködése közötti paradigmaváltásra a fokozat emelés pillanatától lenne szükség.

Tűzoltó: csak parancsra?

A kárelhárításban résztvevő tűzoltók részéről a vázolt probléma – erősen leegyszerűsítve – az **öntevékeny és csak a parancs** által megszabott keretek között dolgozni, ellentétpárjában értelmezhető.

A szabályzat szerint a beosztott:

- a kapott feladatot a legnagyobb megfontoltsággal, körültekintéssel, a legveszélytelenebb módon, lehetőleg a biztonsági és munkavédelmi szabályok megtartásával végezze,
- az esemény helyszínén a kijelölt helyét csak közvetlen élet- vagy balesetveszély esetén hagyhatja el,
- segítse társait, figyelmeztesse a veszélyeztetetteket, szükség esetén intézkedjen mentésükre.

Az előbbi dimenzióban első olvasásra talán riasztók lehetnek a szabályzat előírásai, de ezeknek részletes szakmai kifejtése a gyakorlatban többnyire megtörtént, szakirodalmi szintű fejlesztése azonban kívánatos lenne.

Ugyanakkor mindehhez egyértelmű parancsnoki utasításokra (feladata, helye, működési tere, a többiekhez való viszonya) kiérlelt tűzoltói munkavédelmi szabályokra, a beosztott részéről pedig fegyelmezett végrehajtásra, a kapott parancstól eltérő öntevékenységek esetén annak előzetes jelentésére van szükség.

Talán ezzel a látszólagos ellentmondások is feloldhatók.

Az ügyeletes választásai

Az ügyeletesnek a káreset adatainak felvételétől a rádióforgalmazásig a pontosság mintaképének kell lennie. Ebben nincs választási lehetősége. Hiányos anyagok esetén kötelessége meghatározni a kiegészítendőket, ha nem érkezik visszajelzés tájékoztatást kell kérnie. Nem mondhatja „ne zavarjuk őket, van elég bajuk úgyis”. A kérdés hol van az a pont, amikor be kell avatkozni? Ehhez kell a jó öreg tapasztalat és a képzés, önképzés, akkor a hangnem, a hangsúly, a levegővétel, a bejelentkezések üteme üzenethordozóvá válik, érezzük be kell avatkozni.